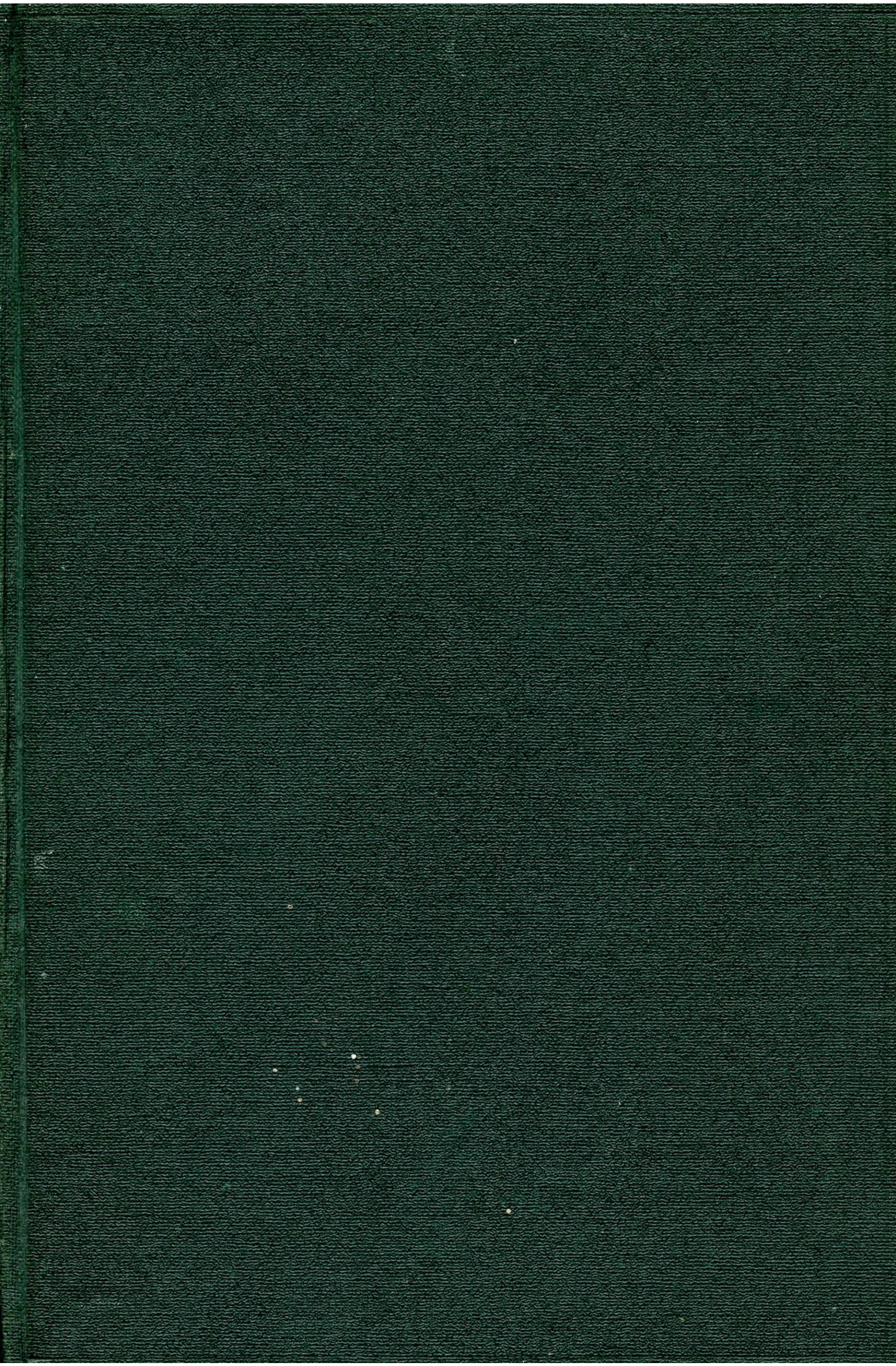

ICONOGRAPHIE
VAN
HUGO GROTIUS

DOOR

Jhr. Mr. Dr. E. A. VAN BERESTEYN

MET 65 PORTRETTEEN GEDEELTELIJK IN LICHTDRUK

Uitgegeven in opdracht van de Afdeeling Letterkunde der
Koninklijke Academie van Wetenschappen

'S-GRAVENHAGE
MARTINUS NIJHOFF
1929

INHOUD

I. INLEIDING	1
II. OPZET VAN HET WERK	3
III. BRONNEN	8
<i>a.</i> GESCHILDERDE PORTRET TEN	8
<i>b.</i> PRENTEN	17
<i>c.</i> BRIEVEN	20
<i>d.</i> BOEKEN	24
<i>e.</i> PORTRET TEN VAN VADER EN ECHTGENOOTE.	26
IV. HET PORTRET VAN GROTIUS	27
V. PORTRET TEN WAARVAN TEN ONRECHTE WORDT BEWEERD DAT ZIJ GROTIUS VOOR- STELLEN	38
VI. LIJST DER GESCHILDERDE PORTRET TEN .	43
VII. LIJST DER PRENTEN	70
INLEIDING	70
LIJST DER PRENTEN BEVATTENDE EEN PORTRET VAN HUGO GROTIUS.	74
TABEL I VERGELIJKENDE LIJST DER PRENTEN	120
„ II LIJST VAN BOEKEN MET EEN PORTRET	123
„ III VERGELIJKEND OVERZICHT VAN MULLER EN VAN SOMEREN	131
REGISTER DER SCHILDERS, GRAVEURS, TEEKE- NAARS, LITHOGRAFEN, UITGEVERS EN DICH- TERS	132
OPENBARE VERZAMELINGEN DIE EEN PORTRET VAN GROTIUS BEZITTEN	135

b. PRENTEN

Tot een juist begrip van Grotius uiterlijk kunnen de gravures belangrijk bijdragen. Het is echter noodzakelijk dat men te voren vaststelt of ze rechtstreeks naar het leven zijn geteekend en gegraveerd dan wel naar een schilderij gemaakt. En in het laatste geval is het van belang te weten of het geschilderde portret Grotius inderdaad voorstelt.

Het spreekt vanzelf dat het daarvoor van groot belang is de prenten te dateeren. Prenten toch tijdens Grotius' leven gemaakt en aan zijn boeken toegevoegd, die door hem of met zijn toestemming zijn uitgegeven, vergrooten de waarschijnlijkheid dat zij Grotius voorstellen. Vandaar dat bij de beschrijving der prenten er vooral naar getracht is op te sporen uit welken tijd zij dateeren en van welke uitgave zij deel hebben uitgemaakt.

Sommige prenten schijnen geen copie van een schilderij te geven, doch naar het leven te zijn gemaakt; dit is het geval met de beide gravures die Grotius op jeugdigen leeftijd voorstellen. Van het door De Gheyn gemaakte portret voor de uitgave van Martianus Capella uit 1599 staat vast, dat het Grotius is. Gaarne zou men hetzelfde willen zeggen van het alleraardigste prentje uit het Leidsche Prentenkabinet. Men heeft hier stellig te doen met een 17e-eeuwsche gravure terwijl het portret veel overeenkomst vertoont met het schilderij van Ravesteyn in het bezit van den heer F. Lugt. De andere 17e-eeuwsche prenten gaan alle terug op de portretten van Ravesteyn en Mierevelt.

In de 18e en 19e eeuw treft men naast de talrijke copieën van het bekende Mierevelt-portret enkele gravures aan die naar andere geschilderde portretten zijn gemaakt. Van de meeste mag men aannemen dat de graveur een verkeerd schilderij tot voorbeeld heeft genomen. Daartoe zijn te rekenen de gravures van Cooper, Fogg, Denon, Gregorius, Macret, Morel, Paradisi, Posselwhite, Schröder en Whessels. Dat van Posselwhite met den hoed op zou

zijn gegraveerd naar een schilderij van Mierevelt, dat van Fogg naar een portret van Rubens, in het bezit van J. Ward, wiens wapen op de prent voorkomt, doch dat Grotius stellig niet voorstelt, wegens de orde die aan den ketting om den hals hangt. De prent van Denon lijkt veel op een copie van het portret van Rubens dat Woverius voorstelt. Macret's portret gaat terug op een schilderij van A. Moro die, zooals reeds is gezegd, Grotius onmogelijk kan hebben geschilderd omdat hij vóór diens geboorte was overleden.

Van twee prenten kan men aannemen dat wij met een portret van Grotius te doen hebben. De schilderijen naar welke deze zijn gestoken zijn echter niet meer te vinden. Het portret uit Wagenaar's *Vaderlandsche Historie*, gegraveerd door J. Houbraken, vermeldt in de lijst: „Lutetiae Parisiorum 1629”, zoodat het dus door A. Schouman („del. naar 't origineel”) naar een portret moet zijn geteekend, dat in Parijs in 1629 zou zijn geschilderd. Wie deze schilder is geweest — misschien Abraham de Vries of Dumoustrier — en waar het schilderij is gebleven is niet bekend; doch in de volgende § wordt over dit portret nog een en ander in het midden gebracht.

Vervolgens moet hier nog gewezen worden op het portret in: „P. A. Lehmann, Hugonis Grotii Belgarum Phoenicis Manes ab iniquis obtrectationibus vindicati, Delft 1727”. Het tweede deel bevat een portret van Grotius met het onderschrift: „aetate senili usque ad A. CIOIOXLV”. Het zou van belang zijn te weten of deze prent een geschilderd portret van Grotius op verder gevorderden leeftijd tot voorbeeld heeft gehad, dan of de graveur de bekende prent van Delft heeft genomen en het portret wat ouder heeft gemaakt en er een kraag aan heeft toegevoegd overeenkomende met de latere mode. In ieder geval: een schilderij dat Grotius voorstelt op bijna 60-jarigen leeftijd, en dat dus in Parijs zou zijn geschilderd, hebben wij nog niet kunnen ontdekken.

En wat ten slotte te denken van het portret dat de *Transactions of the Grotius Society* Vol. VI 192, en W. G. F. Phillimore, *Three centuries of treaties of peace*, 1919, verlucht? Het bevat als onderschrift de met zich zelf strijdige mededeeling „Aetatis 62 Anno 1636”. Het zal wel een vrije copie zijn naar een prent, denklijk naar de prent uit de *Inleiding tot de Hollandsche Rechtsgeleerdheid* van 1636, waar de prent ook 1636 is gedateerd, doch de leeftijd goed is aangegeven.

Indien wij bovengenoemde prenten uitzonderen, dan kan gezegd worden, dat alle prenten zijn terug te brengen tot de portretten van Ravesteyn uit $\pm$ 1613 en van Mierevelt uit 1631. Die met kanten plooikraag zijn van het eerste, die met platten liggenden kraag van het laatste afgeleid. De prenten verschaffen ons dus niet veel materiaal buiten de geschilderde portretten. Alleen de beide prentjes van Grotius op vijftien à zestienjarigen leeftijd geven ons een nieuw beeld, terwijl misschien het portret op $\pm$ zestigjarigen leeftijd onze kennis vermeerdert omtrent Grotius uiterlijk op lateren leeftijd, indien het nl. geen fantasie van den graveur is. Voor het overige leveren zij geen nieuws, omdat de andere, niet van de bekende schilderijen gecopieerde prenten, Grotius' beeld hoogstwaarschijnlijk niet weergeven.

ESTAMPES

Les estampes exceptée la gravure par de Gheyn à l'âge de 15 ans ont été gravées d'après deux peintures. Celle avec fraise relevée, à l'âge de $\pm$ 30 ans est tirée du portrait de J. van Ravesteyn. Le portrait avec collet plat est une copie du portrait de Mierevelt qui fut peint en 1631/2, à l'âge de 48/9 ans. Nous savons en outre par la gravure dans l'Histoire de Wagenaar que celle-ci a été faite d'après un portrait peint à Paris en 1629. — Ce portrait n'a toutefois pas été retrouvé. Peut-être a-t-il été exécuté par Abraham de Vries ou Dumoustrier avec qui De Groot était fort lié.

C. BRIEVEN

In de brieven spreekt Grotius meermalen van zijn portretten.

Eerst schrijft hij in verschillende brieven van 1629 en 1630 van het portret dat hij naar het vaderland verzendt. „Tabella effigiem nostram ferens parata est et primo commodo mittetur sed Wyntgius sibi exemplum sumit”. Dit lezen wij in den brief van 30 November 1629 (app. 222) aan zijn broer Willem. Ik meen dat deze „tabella” wel een op paneel geschilderd portret vertoond zal hebben. Waarschijnlijk hebben wij hier te doen met het portret dat Schouman heeft geteekend en Houbraken heeft gegraveerd en dat gemerkt was „Lutetiae Parisiorum 1629”. De eerste gelegenheid liet lang op zich wachten, want 24 Mei 1630 schrijft Grotius aan zijn broer Willem: „Tabulam meae imaginis, Frater dulcissime, mittemus per primum qui se obtulerit amicorum. Eum futurum arbitramur Bellimontium. Ego in eam feci hoc tetrastichum, sed lingua quam iudices non intelligunt”. (app. 245). Het grieksche vierreelig gedicht schrijft hij in zijn brief erbij. Het luidt als volgt:

Τὸν καὶ ἐν ἀλλοδαπῇ γε τὰ σὰ φρονέοντα πολίτην,
Οὔτε σε μεμνάμενον δέξαιο πατρὶ φιλή·
Εἰπέ δὲ τέρπομ' ἰδοῦσα καὶ εἰκόνα· φέρτερά δ' αὐτὸν
Ἐν βιβλίοις ἔγνων κρύβδα δ' ἐπεστονάχουν.

31 Mei 1630 herhaalt hij zijn mededeeling dat het spoedig tege-
moet gezien kan worden (app. 246). Beaumont heeft het dan mee-
genomen want 8 Juni 1630 schrijft Hugo aan Willem: „Est jam in
itinere Bellimontius qui tabulam afferet per quam pictum
saltem me conspicias”. Het blijkt dus een schilderij (pictum) te
zijn dat Beaumont mee heeft genomen.

Blijkbaar wilde Willem het betalen, doch 23 Juli 1630 schrijft
zijn broer dat hij het ten geschenke aanbiedt. Waar is dit portret en
wie heeft het geschilderd? Kort vóór deze briefwisseling heeft Gro-
tius het telkens over den schilder Moustierius, wien hij een platte-

grond heeft beloofd van het beleg van 's-Hertogenbosch (brief van 5 Oct. 1629 app. 214). Hij noemt hem „pictor egregius et Reginis Regique carus” (brief van 15 Nov. 1628 app. 192) en schijnt veel met hem om te gaan. Want in den brief van 4 Oct. schrijft hij „interpellat me quotidie Mousterius pictor quem nosti”. Willem schijnt hem dus ook ontmoet te hebben en Grotius ziet hem blijkbaar „quotidie”, dagelijks.

Zou soms Mousterius (Daniel Dumoustier) het portret van Grotius in die dagen geschilderd hebben, toen hij hem dagelijks zag en hem allicht heeft bezig gehouden over het beleg van Den Bosch? Het zou niet onmogelijk zijn, dat hij zich door dezen schilder, die te Parijs in 1631 overleed, en dien De Groot voortreffelijk vond, heeft laten vereeuwigen.

Willem schijnt het portret niet alom te hebben laten zien, hetgeen Grotius in dezen tijd verstandig vond. 19 Juni 1631 toch schrijft hij: „Incipiam responsum ab ultima literarum tuarum parte in qua quod mones de vultu nostro hoc tempore non omnium oculis proponendo, prudenter abste cogitatum judico” (app. 282). Hij antwoordt Willem 17 Juli 1631: „De effigie optimum factum” (app. 284). Maar wat Willem met het portret gedaan heeft zou uit diens antwoord moeten blijken, dat wij echter niet kennen.

Over Mierevelt lezen wij ook een en ander in zijn brieven. Brandt schrijft in zijn: *Historie van het leven des heeren Huig de Groot* (Dl. I blz. 415), dat hij zich tijdens zijn verblijf te Rotterdam door Mierevelt liet schilderen, gelijk wij reeds opmerkten. Bij die gelegenheid heeft hij aan Mierevelt dien hij „Princeps pictorum”, den vorst der schilders, noemde (in een brief van 7 Mei 1637 app. 399 heet hij „optimus” pictor) blijkbaar een onuitgegeven voorrede op Coornhert's werken geleend. Hij vraagt zijn vader den dag van zijn aankomst te Amsterdam deze voorrede aan Vossius te doen toekomen (brief van 10 Dec. 1631 app. 300). En dat de princeps pictorum werkelijk Mierevelt is blijkt uit Grotius' brief aan Willem van 17 Dec. 1631 (app. 301). Misschien heeft Mierevelt Grotius wel geschilderd op zijn doorreis naar Amsterdam toen hij allicht te Delft bij zijn vader heeft stilgehouden. Want Mierevelt kon snel werken. Nicolaes van Reigersberch toch schrijft in zijn brief van 28 Mei 1635 over het bezoek van Oxenstierna aan Den Haag dat hij zich gedurende het korte oponthoud aldaar liet schilderen:

„Voorts is gedistraheert geweest met particuliere aenspraecken ende het schilderen van Mierevelt” (vermoedelijk op Zaterdag 26 Mei). ¹⁾

Van Mierevelt's portret bestelde Grotius later twee copieën naar Parijs. Hij vraagt ze in zijn brief van 22 Aug. 1637 (app. 407). Zij waren hem gevraagd door personen aan wie hij ze niet weigeren kon. Nog eenige malen dringt hij bij Willem aan op deze copieën (2 Jan. 1638, app. 416, en half Januari 1638, app. 417). 1 Mei 1638 schrijft hij, verlangend uit te zien naar de kist met boeken en portretten: „Cistam multum exspecto et libros et imagines” (app. 427) totdat 21 Mei 1638 het bericht wordt gezonden, dat Wicquefort boeken en portretten heeft meegebracht (app. 429).

Ten slotte komen in de brieven nog eenige passages voor over de prent van Delff naar het schilderij van Mierevelt. Spoedig nadat het schilderij was gemaakt, verschenen de „cierlijk gesneden” prenten, eerst zonder randschrift, en adres van den uitgever, prent no. 11a, uiterst zeldzaam, later met randschrift zonder adres (11b), tenslotte met het adres van Blaauw (11c). Toen deze zich in 1641 belastte met de folio-uitgave der „Annotationes in libros Evangeliorum” voegde hij de prent van Delff naar Mierevelt aan het werk toe. In den rand liet hij het in 1632 juiste omschrift: „H. Grotius synd. Rotterod. eiusdemq. urb. in conv. Ord. Holl. et Westfr. quondam delegat”. staan. Maar Grotius was niet enkel meer „eertyds pensionaris van Rotterdam”, doch thans Zweedsch gezant te Parijs. Ik ben zeer onaangenaam getroffen — vehementer commotus fui — schrijft hij 20 Oct. 1641 (app. 570) —, toen ik bij terugontvangst van de exemplaren van de Annotationes ad Evangelia zag, dat aan de keerzijde van de voorrede mijn portret voorkomt, met dat bijschrift dat ik in geen enkel van mijn boeken begeer en allerminst in dit, waarin de nederigheid geleerd wordt. Die moeten er uitgenomen worden”. Of hij met deze „invidiosa illa praedicatio” het randschrift op het oog had, dat niet vermeldde, dat hij Zweedsch gezant was, dan wel het vierregelig gedicht van Heinsius, kan niet met zekerheid gezegd worden. In zijn brief van 26 Oct. daaraan volgende (app. 571) dringt hij nog eens aan op weglating van het portret en geeft 23 Nov. (app. 575) zijn voldoening te kennen dat Willem ze verwijderd

¹⁾ H. C. Rogge, Brieven van Nicolaes van Reigersberch aan Hugo de Groot 1901 Werken Hist. Gen. 3e reeks no. 15 blz. 169.

heeft. Niettemin zijn er toch exemplaren in omloop gekomen met het afgekeurde portret, o. a. het exemplaar op het Vredes-paleis. Inmiddels schijnt Blaauw gauw het randschrift veranderd te hebben en melding te hebben gemaakt van zijn hoge positie: „Reginaeq. Regniq. Suedici consil. eorumdemq. ad Reg. Christi-aniss. Legat. ord. quondam synd. Roterod. ejusdemq. urb. in conv. Ord. Hollandiae et Westfr. delegatus”. Eerst na Grotius’ dood komt het in dien vorm het eerst voor in de „Annales et Historiae de rebus Belgicis. J. Blaeu 1657. f°.”.

LETTRES

Hugo de Groot parle dans ses lettres de 1629 d’un portrait qu’il envoie dans la Patrie. Il s’agit sans doute du portrait sus-mentionné. Nous trouvons encore çà et là dans sa correspondance ultérieure quelque chose sur le portrait de Mierevelt.

d. BOEKEN

Over Grotius' uiterlijk vinden wij uiterst zelden geschreven. Toen hij in 1617 lid van Gecommitteerde Raden geworden was en veel in Den Haag moest zijn, schrijft hij aan Vossius 12 Jan. 1617 (*Epistolae* p. 38): „het heen en weer reizen in de komende drie jaren zal me nog wel lastig vallen. Gij weet hoe mager ik ben, bijna een schaduw”. Het gedateerde portret van 1617 komt dit uiterlijk bevestigen. Hij ziet er daar niet bepaald robust uit.

Over zijn uiterlijke verschijning, zijn gestalte, zoekt men te vergeefs belangrijke gegevens. Als men over zijn persoon schrijft is het in den regel over zijn fenomenale geleerdheid (zie Baillet, *Jugemens des Savans* 1725, II, 226). Intusschen vindt men een enkel maal over zijn uiterlijke verschijning geschreven.

Adriaan van Cattenburch geeft in het 2e deel van Brandt's *Historie* op bl. 429 een „Beschrijving van zijn lichamelijke hoedanigheden” en deelt daar het volgende mede: „Wat zijn uiterlijke gedaante betreft, hij was een der schoonste mannen van zijn tijd, waar van zijn wezen, door Mierevelt geschildert en levendig getroffen, kan getuigen. Zijn aangezicht was van een frissche verwe, de neus een weinig gebogen, zijn oogen waren donkerblauw en glinsterende, waarin de schranderheit van zijn verstant speelde, zijn hair tusschen blond en bruin, de gestalte van zijn lichaam was rijzig, zijne leden gesloten, en zoo sterk, dat hij in 't wandelen, loopen en springen, onder luiden van zijn jaren weinig weergade vond. De deftigheid en bevalligheid van opslag en gelaat wierden beantwoordt en zelfs overtroffen door de voortreffelijke hoedanigheden van zijn gemoedt”.

Maar deze beschrijving is afkomstig van een auteur, die Grotius niet persoonlijk heeft gekend. Meer waarde is daarom te hechten aan de mededeelingen van tijdgenooten. Wij doelen daarbij op de *Mémoires* van Louis Aubéry, Seigneur de Maurier, waaraan Cattenburch zijn beschrijving ontleend heeft. Deze was de zoon van

den Franschen gezant te 's-Gravenhage met wien Grotius goed bekend was, zoo goed, dat de vader zijn zoon Louis in 1626 naar Parijs naar Grotius zendt „om te zijnen huize te verblijven, en door zijn omgang en gezelschap tot loffelijke bezigheden te worden aangeprikkelt” (Brandt en Van Cattenburch II, 355).

Wij mogen dus wel eenige waarde hechten aan het oordeel van Maurier over zijn leermeester. Hij schrijft in zijn *Mémoires*, die in 1697 te Parijs verschenen, op bl. 434: „Il étoit originaire de la ville de Delft, grand et puissant de sa Personne et agréable de visage: mais si son extérieur étoit charmant, son intérieur l'étoit bien davantage”. Dat is alles wat wij bij Maurier vonden.

LIVRES

Les mémoires de contemporains ne nous apprennent pas grand'chose quant au physique de Grotius. Louis Aubéry, seigneur du Maurier, fils de l'Ambassadeur de France à la Haye qui avait bien connu Grotius, écrit qu'il étoit „grand et puissant de sa personne, et agréable de visage”, et que „son extérieur étoit charmant.”

IV. HET PORTRET VAN GROTIUS

Wij komen thans tot het eigenlijke doel van ons werk, een uiteenzetting van de beeltenissen van den grooten geleerde. Wij zullen daarbij chronologisch te werk gaan en van ieder der hieronder beschreven portretten een afbeelding geven. Teneinde het verband niet te verbreken, schijnt het ons het beste hierbij geen onderscheid te maken tusschen schilderij en prent, te minder, omdat sommige schilderijen ons alleen door prent en teekening bekend zijn geworden. Evenmin schijnt het aanbevelenswaardig om de portretten te verdeelen in echte en twijfelachtige. Het komt ons beter voor, bij ieder portret aan te geven wat voor de echtheid pleit, wat daartegen. Alleen zullen wij de vele aan Grotius ten onrechte toegeschreven portretten hier onvermeld laten en ze enkel in onze iconographische lijst vermelden; bij de bronnen is reeds aangegeven om welke reden zij niet als Grotiusportretten erkend zijn. Intusschen is het aan te bevelen, dat, voor zooveel zulks mogelijk is, ook van deze portretten een afbeelding aan ons werk wordt toegevoegd.

De geschilderde portretten zijn genummerd met cijfers waaraan een * is toegevoegd. De prenten dragen nummers zonder *.

A. 1587. KINDERPORTRET 4 JAAR. (no. 1*)

Dit portret was in het bezit van Hugo Cornets de Groot te Cuyk, die aldaar in 1864 overleed. Hij was de laatste mannelijke afstameling van den oudsten tak en bezat ook diverse manuscripten, den pensionarismantel, tafelzilver enz, dat alles na zijn dood verspreid is.

Wij kennen het portret slechts uit een potloodschets, die Jhr. J. P. Cornets de Groot in 1845 liet vervaardigen van het origineel. De heer Cornets de Groot geeft de volgende beschrijving van dit portret:

„Afbeelding van Huich de Groot in zijne kindsche jaren; Hij was

blond; blozend van kouleur; dikke roode wangen en blaauwe oogen daarmede parende; Hij had een wit kraagje om, en manchets aan de handen, was gekleed in eene zwarte stoffe met streepjes en puntjes in het geel; roode koussen. — heeft een kolf in de hand met een rood en wit geruit handvat, de leere bal ligt er bij alsook een trom en stokken, fluit, boog en pijl; witte schoenen met groene roosjes. Hij schijnt in het voorhuis te spelen; achter in het verschiet ziet men in een vertrek met eene graauwe steenen vloer, hetwelk zijn licht door een kruisgewijz' getraliëd vengster ontvangt. Er staat een schrijftafel, waarop een groen kleed, daarop een open geslagen boek en nog andere boeken liggen; daarbij een inktkoker. Tegen den wand is een boekenkast geplaatst waaruit een oud man met langen baard en met een zwarte toga met bont aan een boek krijgt, rustend hij met de linkerhand op de tafel”.

De boven vertoonde afbeelding was op paneel in olieverw geschilderd, levensgrootte, besloten in eene wit geverwde lijst met goude biezen waarop met goude letters de hierboven staande latijnsche woorden geschreven staan. Het bedoeld schilderij heb ik in 1845 gezien bij onzen neef Hugo Cornets de Groot te Kuik. J. P. C. d. G.”.

Het latijnsche omschrift luidt als volgt:

„Huich de Groot

Parvus adhuc referens atavos cognomine magnus

Parva moror, justo tempore magna sequar.

A° Dni Aetate 4.”

alzo: Thans nog klein, en den bijnaam De Groot, aan mijn voorouders ontleend dragend, houd mij met het kleine bezig, op den juisten tijd zal ik mij met het groote bemoeien”.

Dit is niet het eenige portret, waarvan Jhr. Cornets de Groot een potloodschets liet maken; er zijn nog diverse schetsen die wij met de schilderijen, kunnen vergelijken en waaruit blijkt dat de schets een vrij goed beeld geeft. Dat van zijn moeder is geproduceerd op Pl. 31.

Waar het schilderij gebleven is, is ons onbekend. Wellicht huist het nog ergens in de buurt van Cuyk. Van verschillende andere stukken uit dezen boedel weten wij dat er vreemd mee omgesprongen is. Over den pensionarismantel schreven wij reeds. Over de handshriften en boeken heeft de heer Johan F. Snelleman in de N. Rott. Courant van 27 Juni 1925 merkwaardige onthullingen

gedaan. Des schrijvers vader was grossier in tabak te Rotterdam. Een zijner klanten in de buurt van Nijmegen had moeite zijn tabaksrekening aan Snelleman Sr. te voldoen en verzocht hem in plaats van met geld, dat hij niet bezat, met een kist met boeken en handschriften van Grotius zijn schuld te mogen betalen. Snelleman liet de kist komen, nam P. A. Tiele en Scheffer in den arm en royeerde de schuld tegen de kist met zijn kostbaren inhoud. Hij liet daarop 15 Nov. 1864 bij de firma Martinus Nijhoff een en ander publiek veilen. In den „Catalogue de manuscrits autographes du célèbre Hugo Grotius et de documents importants qui ont servi à la composition de ses ouvrages” vindt men o. a. het handschrift vermeld van „De jure praedae” dat zich thans op de Univ. Bibl. te Leiden bevindt.

B. 1599. OP 15 J. LEEFTIJD. (no. 1)

Teekening, door Jacob de Gheyn. Naar dit origineel, aanwezig op het Museum Fodor te Amsterdam is de hierna beschreven gravure gemaakt.

Gravure 84 × 62 (maten van het ovaal), door Jacob de Gheyn. M 2013.

Jongeman in wambuis met plooiakraag eenigszins naar rechts gewend. De rechterhand houdt hij op de heup, met de linkerhand houdt hij een medaillon vast, dat aan een dubbelen ketting om den hals is gehangen, en den toeschouwer getoond wordt.

Het randschrift luidt: „Anno CIO IO IC. Ruit Hora. Aet. XVI. de Gheyn fec.”. Onder het ovaal het volgend versje:

„Quem sibi quindenis Astraea sacravit ab annis
Talis Hugeianus Grotius ora fero”.

Het medaillon, dat de jonge Grotius ons met zekeren trotsch toont, is de breloque, die hij van Henri IV gekregen had toen hij in het gevolg van Oldenbarnevelt mee naar Parijs was geweest. Op de tentoonstelling kon men dit souvenir, dat nog in 't bezit is van een zijner afstammelingen, Baron Groeninx van Zoelen, aanschouwen. Het vertoont het borstbeeld van den franschen koning Hendrik de IV en is in den catalogus afgebeeld.

Dit prentje heeft gediend om de uitgave „Martianus Capella (1599)” te verluchten. Het moet dus gemaakt zijn door De Gheyn in het eerste kwartaal van 1599 daar Grotius 10 April 1599 zestien jaren werd.

J. Delft? 1587.

Collectie Cornets de Groot.

1*. Hugo Grotius.

